

ERÄVALVONTARAPORTTI 2011

ERÄVALVONTARAPORTTI 2011

Metsähallituksen erävalvonta raportoi valvonnassa tehdyistä havainnoista vuosittain helmikuun lopussa edellisvuoden osalta. Vuoden 2011 raportin keskeinen johtopäätös valvontahavainnoista oli, että suurpetoihin kohdistuneet rikokset vähenivät valtion mailla.

Metsähallituksen erätarkastajien mukaan vuonna 2011 valtion mailla todettiin vähemmän suurpetoihin kohdistunutta rikollisuutta kuin sitä edeltävänä vuonna. Vuonna 2011 suurpetoihin liittyviä tarkastuksia tehtiin 240 kpl, joissa todettiin 8 laillisuusrikettä tai -rikosta, todettuja laittomia tappoja oli 2 ahmaa. Vuoden 2010 vastaavat luvut olivat 320 tarkastusta, 14 rikosta ja 11 todettua laitonta tappoa. Molempina vuosina todettiin yksi metsäpeuran salakaato. Nämä luvut ovat selkeästi todettuja tapauksia, viitteitä mahdollisesta rikollisesta toiminnasta on enemmän, ja niiden seuraaminen työllistää erävalvontaa läpi vuoden.

Myönteisen tilastokehityksen voi arvioida johtuneen 1.4.2011 tulleesta rikoslain muutoksesta, joka määritteli törkeän metsästysrikoksen. Koventunut maksimirangaistus, neljä vuotta vankeutta, ja parantuneet tutkintamahdollisuudet vaikuttanevat ennaltaestävästi. Vahinkopetojen poistoon myönnettyjen poikkeuslupien onnistunut suuntaaminen saattaa myös vähentää suurpetorikollisuutta; nämä poikkeusluvat myöntää Suomen riistakeskus. Toisaalta voi myös olettaa että koventuneiden rangaistusten vuoksi rikollinen toiminta pyritään salaamaan entistä paremmin. Salametsästys on tyypillisesti suuressa määrin piilorikollisuutta.

Hirveen kohdistuvia metsästysrikoksia valtion mailla oli vuonna 2011 valtakunnallisesti hieman enemmän kuin edeltävänä vuonna. Vuonna 2011 salakaatoja tuli tietoon 22, edellisvuonna 17. Sen lisäksi luvallisessa hirven metsästyksessä tulee ammutuksi ylimääräisiä hirviä tai rauhoitettuja vasallisia hirvilehmiä.

Yleisesti metsästyksen valvonnassa laillisuusrikkeet ovat pysyneet viime vuosina n 4 % tasolla tarkastuksista. Kalastusvalvonnassa havaitut laillisuusrikkeet lisääntyivät n 5 % tasolle kun aiemmin 2000-luvulla rikkeiden osuus on ollut puolet pienempi; yleisin kalastusriike on kalastuksenhoitomaksun laiminlyönti.

Vuonna 2011 valtion mailla partioivilla Metsähallituksen erätarkastajilla oli noin 9000 asiakaskontaktia. Näistä 4,5 %:lla todettiin jonkinasteinen laillisuusriike ja 3,8 %:lla luvallisuusriike.

TÖRKEÄ METSÄSTYSRIKOS

Jos metsästysrikoksessa

1. rikos tehdään erityisen raa'alla tai julmalla tavalla,
2. rikoksen kohteena on suuri määrä riistaeläimiä,
3. tavoitellaan huomattavaa taloudellista hyötyä,
4. rikos tehdään erityisen suunnitelmallisesti tai
5. tapetaan ahma, ilves, karhu, metsäpeura, sauikko tai susi taikka vahingoitetaan sitä ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentehtäjä on tuomittava törkeästä metsästysrikoksesta vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

ERÄVALVONTARAPORTTI 2011

Valvontailmoituksessa kirjataan taulukkoon lukuina tarkastusten ja rikkomusten määrä. Mitä löytyy valvontailmoituksen lukujen takaa?

- Metsästäjien lupa-asiat ovat jokseenkin hyvällä mallilla. Valvontailmoituksen yhteenvetoluvut osoittavat että luvattomia on tarkastuksissa tavattu vain 1 %. Laillisuusrikkkeitä oli selvästi enemmän, 4,3 % tarkastuksista. Aseiden kuljetus suojaamattomana tai huolimattomasti suojattuna moottoriajoneuvoissa on jatkuvasti esille tuleva laillisuusrikk. Pahimmillaan autoa tai moottorikelkkaa käytetään hyväksi riistan jäljityksessä tai pyynnissä. Kanalintujen tieltäpyyntiä on tullut esille. Itselataaviin metsästysaseisiin liittyviä patruunarajoituksia rikotaan.
- Kalastajien luvallisuudessa on enemmän puutteita kuin metsästäjillä, lupapuutteita oli 5,8 %:lla kalastajista. Laillisuusrikkkeitä oli 4,5 % eli samaa luokkaa kuin metsästäjillä. Kalastuksenhoitomaksun laiminlyönti on yleisin laillisuusrikk. Pyydyskalastuksessa tavataan kalastussäädösten ja kalastusaluekohtaisten sääntöjen vastaisia pyydyksiä. Näyttää myös että helposti saavutettavilla kalapaikoilla esiintyy helpommin luvattomuuksia, ehkä luvan hankkiminen on unohtunut kun on otollinen kalapaikka tarjolla; näin kiire ei oikeastaan nykyisin pitäisi olla kun mobiililupa on hyvin helppo hankkia. Metsähallituksen virkistyskalastuspaikkojen lupaehtojen rikkominen on yleinen rikk. Paikkakohtaiset lupaehdot ovat syntyneet vakaan harkinnan ja eri kalastusmuotojen arvostamisen pohjalta ja lupaehdoista on syytä ottaa selvää ennen kalastusta.
- Maastoliikennettä säätelee maastoliikennelaki, osin myös tieliikennesäädöstö, ja laillisuus on hyvällä mallilla, vain noin 1 %:ssa tarkastuksista oli laillisuuspuutteita. Luvattomuutta sen sijaan oli huomattavan paljon, yli 12 % tarkastuksista; maastoliikennehän vaatii aina luvan maanomistajalta. Maastoliikenteen ongelmat ja valvontatarve painottuu koko ajan enemmän kesäaikaan ja mönkijäliikenteeseen. Metsähallituksen maastoliikennevalvonnan painopiste on luonnonsuojelualueilla ja kelkkauraverkoston ulkopuolisilla alueilla. Luvaton maastoliikenne on enimmäkseen ajattelematonta huviajelua, mutta yhdistyy joskus laittomiin petojahteihin ja aseenkuljetukseen.
- Luonnonsuojelualueiden valvonnassa korostuvat em. mukaisesti erityisesti Pohjois-Suomessa luvaton maastoliikenne moottorikelkoilla ja mönkijöillä, johon voi liittyä suurpetojen häirintää. Yksittäisten lajien suojelussa ehkä merkittäväntä on saimaannorpan suojelua tukevien kalastusrajoitusten ja – rauhoitusten valvonta.
- Jokamiehenoikeuksien rajojen ylittämistä tapahtuu valtion alueilla. Yleisin tapaus on luvaton pitkäaikainen leiriytyminen, siihen voi liittyä tulentekoa metsäpalovaroituksen aikana ja jäteongelmia. Esiintyy myös kiinteämpiä luvattomia rakennelmia ja hylättyjä ajoneuvoja.
- Metsähallituksen hoidossa olevaan omaisuuteen kohdistuu suhteellisen vähän rikkeitä. Vuosittain kuitenkin muutamia pienehköjä puu- tai maa-ainesvarkauksia tulee esille.